

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kor.
Fél évre . . . 6 „
Negyed évre . . . 3 „
Egy szám ára 20 fill.

Hirdetések

és nyilvántartási közlemények
jutányosan közöltetnek.

VÉGVIDÉK

Politikai hetilap.

Szerkesztőség

és
kiadóhivatal
Gromon-utca 2. sz. a.
Wittigslager K. czégnél

Közlemények, előfizetési és
hirdetési díjak, úgy a lap
szétküldésére vonatkozó
panaszok a kiadóhivatalba
küldendők.

Megjelenik:

minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő:

Feymann Gyula
ügyvéd.

Hirdetések

Wittigslager K. könyvkereskedésében is felvétetnek
Gromon-utca 2. szám.

Gyárosok szövetsége.

Örömmel üdvözlő az egész ország a gyárosok szövetségének megalakítását célzó mozgalmat, mert az a hazai iparra nézve bizonyára kedvező hatással lesz. A felhívást, mely az ország összes gyárosait a szövetségbe való belépésre hívja fel, a legelső magyar ipartelepek tulajdonosai és vezetői írták alá, az ügy tehát oly kezekben van, hogy a szövetség megalakulását biztosra vehetjük.

Kézen fekvő az ok, mi bírta rá a magyar gyárosokat a szövöztetésre; a kedvezőtlen gazdasági helyzet. De elhatározásukba belejátszott egy másik fontos körülmény is, az az ellenszenves hangulat, mely az utóbbi esztendőben a gyáripari szemből bizonyos politikai és társadalmi körökben megnyilatkozik. A gyárosok szövetsége egyúttal védekezés az agráriusok ellen is, akik hol nyiltan, hol leplezve de szívós kitartással dolgoznak a magyar gyáripar gyengítésén. Hogy a gyárosok szövetsége megfog-e felelni e védekezési céljának is, azt nem tudhatjuk előre, mindenesetre erkölcsi súlylyal és anyagi erővel fog bírni az a testület, mely az összes hazai gyárosokat tagjai közé fogja sorolni.

Valóban az utóbbi időkben nem egyszer volt alkalmunk tapasztalni, hogy ott, ahol ezt elvárhatjuk a gyáripar nem részesült a kellő támogatásban illetve a kellő védelemben az agrárius részről történt támadásokkal szemben. Mintha az illetékes körök bele kezdenének fáradni abba a mindenesetre tekintélyes összegű támogatásba, melylyel sikerült a jelenlegi még mindig oly kisméretű magyar gyáripart megteremteni. Nos, ennek a támogatásnak megszűnie nem szabad, mert az egyenlő lenne gyáriparunk végveszedelmével.

Szóval mélyreható nagy bajok orvoslásának szüksége teremti meg a magyar gyárosok szövetségét s az ország őszintén óhajtja, hogy ebben az irányban minél ha-

marább minél nagyobb eredményeket tudjon elérni.

Van azonban az éremnek egy másik oldala is és mert a tárgyilagosság elve vezet bennünket minden közérdekű kérdés megítélésében, észre kell vennünk azt is.

Vigyázzanak a szövetség alapítói, akiket mindenesetre nemes ambíció sarkal, hogy a szövetség el ne terelődjék eredeti céljától és kartellszerűvé ne váljék! Vigyázzanak, nehogy a közérdekű gyártó helyett magánérdekű gyáros — ügyet szolgálja a szövetség! Mert akkor ez a szövetség a fogyasztó közönség és a munka ellen irányuló védés dacszövetségévé fog alakulni, ami éppen soggal nem óhajtható. Amerikában trustoknak nevezik az ilyen szövetségeket, mely nem egyéb rideg üzleti magánérdek céljára való kizsákmányolásnál. Vigyázzunk tehát, nehogy trust legyen a szövetségből és soha ne tévesszék szem elől a magyar gyárosok, hogy a becsületes közvélemény csak azért üdvözölte örömmel az ő szövöztetésüknek eszméjét, mert fontos közérdek szolgálatába szegődtek. S a szövetség csakis úgy tehet szert morális erőre és tekintélyre, ha tisztán ebben a szellemben fog működni.

Nagy hivatása van a szövetségnek a munkás és munkaadó közötti viszony rendezése dolgában is. Gyáros és munkás egymásra vannak utalva, mégis egy egész világ választja el egymástól a kettőt. A szövetségnek cél tudatos és humánusan kell fel fognia hivatását s az ellentétek kiegyenlítésére törekednie. Különösen a sztrájkok alkalmával érvényesülhet a szövetség. Persze óvakodni kell attól, hogy a munkás igazát a gyáros érdekének alárendeljék, mert a mai szervezett gyári munkással paczkálni már nem igen lehet. A gyári munkásoknak már Magyarországon is egy erőteljes szövetségük van, a szociáldemokrácia és minden igaztalanság, amit munkásokkal szemben elkövetnek, csak a szociáldemokrácia malmára hajtja a vizet. Tapasztalhattuk ezt Lassale

magyar hiveinek husvétkor Budapesten megtartott kongresszusán, mely egy erőteljes, szívós szervezetnek komoly demonstrációja volt.

Munkára való nevelés.

Ugy gondolom egyik században se volt több szükség hangoztatni a munkára való nevelést, mint a mi némely dolgaiban tulságosan reális törekvést századunkban.

A család és iskola versengése a gyengédségben, a gyermek testi és szellemi erőinek kimelésében napról-napra inkább beteges jelenségre, mint okos nevelői eljárásra vallanak.

A gyermek izmait a tulságos kimeléssel egészen elpuhítjuk, pedig az volna a dolgunk, hogy megvédjük a munkára, nehogy könnyen eltapossák a nagy kenyér-tusában.

Sok iskola abban látja elsőségét, ha úgy közli az ismereteket, hogy a gyermek maga jóformán passzív szerepet játszik mellette.

A tudáshoz vezető utat szép simára egyengetik s csak a végén látjuk, hogy a földszinességhez és munkaképtelenséghez vezette el az ifjúságot a virágos, könnyű ösvény.

Amint elhagyta az iskolát a mindennapi élet legegyszerűbb kérdése — amelyre nem a könnyen szerzett ismeretek kamrájából markolhatja a feleletet — meglepi, zavarba hozza. Az életben ugyszólván mitse építhet az iskolában szerzett ismeretekre, s ha mégis erre az alapra akarja helyezkedni a jövőben munkásságával nagyon keserű csalódás érne.

De nemcsak a szellemi erők kifejlésztésével veszteglünk.

A testi erők művelése, izmosítása még inkább a természet munkálkodására van hagyatva. Még az a heti egy óra is amit testgyakorlatokkal kellene tölteni az iskolának, csak papíron van meg nagyon sok községben. Vagy nincs tornahely és terem, vagy ha van — használhatatlan.

Ilyenformán valósággal megújodást hozna köznevelésünkbe, az iskolai munka-műhely eszméje, a mely Gutenberg Pál és Laug Mihály apostolkodása óta mind szélesebb körben kezd hangzani.

Egy jól szervezett munka-műhely még a gyengébb tanítói képzettséggel is könnyen kibékít bennünket, mert kézzelfoghatóan látjuk nagy szociális jelentőségét.

Hogy pedig igazán szüksége van köznevelésünknek a megújodásra, látjuk a különböző életfoglalkozások keresésében ifjúságunknál.

TÁRCZA.

A fürdőidény közeledtére.

Anyi nálunk a gyógyhely és luxusfürdő, hogy talán az egész Európa beteg és üdülni vágyó közönsége elférne benne.

És mégis sajnálattal kell konstatálnunk, hogy ezek a legtöbbnyire kellemes fekvésű és igazi gyógyhatással bíró fürdők a fürdőévadban mint üresen állanak; ugyannyira, hogy ma már egy a fürdő-tulajdonosok, mind az illetékes faktorok arra gondolnak, hogy szubvenzióval támogassák a fürdőhelyeket.

No hát erre a most megindított mozgalomra határozottan kimondhatjuk, hogy „abszurdum”.

Van minékünk más segíyezni való intézményünk elég. Ott vannak a kulturális dolgaink, az irodalom, a színművészet a melyek első sorban szorulnak segíyre. — Valóban neveléses volna azokon segíteni, a kik önjelőlük is megtehetik ezt egy kis jóakarás és egy kevés anyagi áldozattal és a mi fő, figyelemmel arra a közönségre, a kinek a pénzét elfogadva — édes keveset nyújtanak érte.

Méltóztassék elhinni, hogy ha azokon a bajokon segítve lesz, a melyekre azonnal rámutatunk, nem fog a magyar publikum sem a stájer, sem a karantán, sem a tiroli, sem pedig a csehországi és semmi-féle külsőországi fürdőhelyen üdülnést keresni.

Azt mondják jelenleg, hogy a magyar közönségnek nincsen Magyarországon fürdőhelye, mert az árakkal nem bír megbirkózni.

És ez aranyigazság! Kérem szépen, az a legnagyobb hiba és baj, hogy nincs tekintet minálunk arra, hogy olcsón lehessen a fürdőn megélni. Ez faktum. Ez ellen nem lehet argumentálni. — Nem elég az, hogy a legtöbb helyen szállodai költségek, gyógyterem, zene, meg az Isten tudja miféle cimken busás összegeket szednek a vendégtől, hogy az étkezés, a táplálkozás méregdrága, hanem ráadásul a pinceszék sziszera hada is azon van, hogy tökéletesen megkoppaszsa őket. Sehol az egész világon olyan szemérmetlenül nem fosztogatják a fürdőző publikumot, mint éppen minálunk.

Az eredmény aztán az, hogy az az egyén, a ki egy nyarat magyar fürdőhelyen töltött és onnan teljesen kifosztottan, üres zsebbel tér haza, a rákövetkező esztendőben inkább megy egy stájer vagy mit tudom miféle fürdőre, a hol talán bajára nem talál ugyan gyógyulást, de kap szolid, tisztességes ellátást és bánásmódot és a honnan nem tér haza egészen deranzsirozottan.

Ez a körülmény egyike a legnagyobb bajoknak nálunk. Meg az is, hogy semmiféle kényelem és komfortról gondoskodva nincs. Ott van például a Gölniczbánya birtokán lévő Thurzófürdő! Gyönyörű fekvésű üdülnőhely, a szemet gyönyörködtető zöld hegyek és völgyek megvannak, de hát hol van itt az európai komfort? Sehol! Anynyira sehol, hogy ha újságot akarsz olvasni, azt csak úgy teheted, ha magad után küldeted azt. — Nem Magyarországra hanem a Szahara-sivatagra való állapotok biz ezek.

És még állami segély kellene nekik.

Tessék áldozni, tőkét befektetni, hogy az kamatozzon; de arra is várni, hogy az megérjen az idők folyamán s nem azt kívánni, hogy „add uram Isten, de mindjárt”. Valamikor azt hangoztatták őseink,

hogy: „Extra Hungariam non est vita; si est vita, non est ita!” — és nem távoztanak e haza határaitul soha és semmi körülmények között szivesen, ma már, fájdalom, mind extra muros keresik a szórakozást és üdülnést. Ennek mind a fürdőtulajdonosok az okai.

Nem mondom azt, hogy nincsenek szépen gondozott, kitűnő berendezésű fürdőhelyeink: ott van például a Keszthely melletti Hévíz, a melynek derék bérője, Bozsay Pál úr mindent elkövet, hogy a közönség igényeit kielégíthesse. Hasonlóképpen dicsérhetjük Jahn Nándor urat, Fenyőháza érdemes bérőjét is.

Fenyőháza kies fekvését és kellemességét mindössze az zavarja, hogy a fürdőtelep közepén van az állami fürdőszalmal a hol a felhalmozott faanyagok és deszkák éktelenítik el azt. Ennek az eltávolítását ajánljuk az illetékes körök figyelmébe, a jóízű és esztétika szempontjából is. — Trencsén-Tepliez Henrich lovag igazgató ur galáns jóízűségét dicséri — Stubnya, az irói gárda menhelye, Zarkóczy fürdőbiztos úr körültekintő gondosságának köszönheti, hogy éppen ebből a körből oly számosan keresik fel.

A remek fekvésű és világhírű gyógyhatású Pöstyénről elmondhatjuk, hogy a magyar fürdők királya.

Ott van a székesfőváros legfőbb ékesége, a Margitsziget, a mely olyan igazi művészi jóízűséggel van berendezve, hogy még csak a legcsekélyebb kívánni valót sem hagyja fenn. Ő királyi fenségének, József főhercegnek, sohasem hála lhatja meg népe, hogy ezt az igazán az ez-egy éj csodás regéire emlékeztető paradicsomkertet varázsolta neki az egykori elhagyott, vad bozóttal benőtt nyulak szigete helyére s viszont a székesfőváros tanácsa sohasem boesáthatja meg azt a krajezáros gazdálkodásra valló

Mig a szabad pályákra, ahol az izmos munka-erőt, kitartást, fáradságot és nem csüggedő ambíciót jólét és közbeesülés honorálják, nincs elég képzett és tetterős emberünk, akik fölvennék a harcot a munka porondján s küzdenének megfeszített erővel a pálmáért, addig egész proletárhad ostromolja a hivatalok kapuit, amelyen belül szegényes fizetés s vajmi kevés elismerés vár rájuk.

De a küzdelem nélkül való gépmunka s a mindenképpen kijáró fizetés csábítja a küzdelemre gyáva és képtelen ifjúságunkat. Inkább gép akar lenni, mint bajnoka a szabad küzdelemnek és munkának — dolgozni akar — mert kénytelen vele — de minden testi és szellemi megerőltetés, izzadás és fájdalom — minden anyagi kockázat nélkül. Habár szépnek tartja maga is küzdeni izzó erővel egy szabad pályán, de valami leküzdhetetlen varázsa csábítja annak a kényelmes életnek, amelyet a hivatalok falain belül élhet békés pipászó mellett.

Egy másik csapat meg tengerre száll s neki keseredve indul idegen világok felé, mielőtt megkísérelte volna itthon a komoly életküzdelmet, amelyet ha megfeszített erővel és akarattal folytatna a haza földjén, sokkal bizonyosabb siker jutalmazná s értékesebb is, mint az, amit a messze idegen földhöz kötött reményeiben elibe fest képzelete.

Ebben a két képben is világosan elbűnk tárja a szociális élet ami nevelésünk nagy mulasztásait. S ez a mulasztás egyformán terheli a családot, az iskolát és a községi hatóságokat is, amelyek minden program nélkül visznek vezérlő szerepet a legnagyobb nemzeti ügynél s az ambíciót is nem ritkán csak hiú és üres úri puffeszkedés pótolja nálunk.

A család — kivételekről nem szólok — legfőleg az iskolaköteles koráig tartja a maga gondjainak gyermeke nevelését, aztán idegen és ismeretlen emberekre hárítja magáról a nevelés szent munkáját s vele a felelősséget is.

Azonban az iskolaköteles korig is egész nevelési eljárása bizonyos társadalmi konvencionális formágon kívül pusztán az óvó gondosságra és gyengédségre szorítkozik.

Igy elhanyagolja az ő leghatalmasabb nevelő eszközeit: a gyermekjátékokat is. Pedig maga az a körülmény, hogy a gyermek egyéni és veleszületett, vagy környezete életéből utazott vonásai a játéknál mutatkoznak legközvetlenebbül és legélesebben, kell, hogy kényszerítse bennünket a gyermek-játékokkal való komolyabb foglalkozásra.

Játék nélkül nincs gyermekkor, szent igaz. Kedves az neki, mert még az ő meseországából való az alakjai. A szülőknek azonban tudniuk kellene, hogy a játék egyuttal hid a való élet munkásságához.

Bár nehezünkre esik is, mégsem szabad a gyermek lelkét egészen oda engedni az ő játékaival szép mese országnak. Át kell onnan vezetgetni minduntalan a valóságos életbe, nehogy túlságosan oda adja magát képzeletének, a mi sok hazugsággal keserítheti meg későbbi életét.

Erre egyetlen mód van: a munka a játékbán. A munka géniusza már ott röpdös körülötte s alkotásra készíti. Ez az alkotás azonban pusztán romlásból áll, ha magára hagyjuk.

Amint megunta játéka a régi formát, a melyen előbb gyönyörködött, azonnal elpusztítja, hogy más formában is gyönyörködhessen rajta. Csak hogy többnyire pórul jár a romlásával, amelyre minden erőfeszítés nélkül képes apró ujjaskáival, mert utána majdnem mindig szomorúságot érez. Ezt a szomorúságot még mélyebbé kell tennünk, hogy fölhasználhassuk nevelő munkánknak.

Az anya mutassa meg gyermekének az eldobott játék rongcsait.

— Összeromboltad játékokat, amit édesapád keresetéből szereztem neked. Ezentúl magad csinál, ha szükséged van játéka

fukarságát, hogy elszalasztotta a talán soha vissza nem térő kedvező alkalmat, hogy megszerezze tulajdonát ezt a drágakövet, a mely Budapest koronájának legszebben ragyogó ékköve leendett.

Különb a tanács szűkkeblűségének köszönhetjük azt is, hogy a városligeti artézi fürdő olyan elhagyatott, szegényes állapotban leledzik. A főváros éveken keresztül furatta az artézi kutat, hogy jó ivóvizet kapjon és a természet véletlen játéka következtében isteni adományképpen kapott világgrázó gyógyhatású ásványvizet, szinte érthetetlen zsugorító kódszóból nem tudja azt kihasználni. 700.000 koronáért egy európai komforttal berendezett világfürdőt létesíthetne, a mely búsán meghozná a befektetett tőke kamatait és ime, vonakodik ettől is. Ugy tesz, mint a Sárosfürdővel, a melynek forrása bőségesen önti áldásos gyógyhatású vizét, a melynek oly sok reumás, közzvényes ember köszönhetette javulását, — bele egyenesen a széles, nagy Dunába. Hát nem lsten ellen való vétek-e ez? Mintha csak marékzsám dobának a pénzt a sárba!

Mi tehát újból csak azt hangoztatjuk és ajánljuk azoknak, a kiket illet, hogy a magyar fürdők felvirágztatása érdekében több buzgalmat és körültekintést kérünk; nagyobb tőkebefektetéseket ajánlunk az előhaladott kor igényeinek megfelelő berendezések és átalakításokra s tisztas, szolid árakat a fürdőző publikummal szemben: úgy biztosra vehetjük, hogy a mi hazai balneológiánk bátran ki fogja állani a versenyt a külföldivel szemben.

Hány anya szól így gyermekéhez? Pedig világos, hogy minden anyának így kellene beszélnie s mellé meg is kellene szavát tartani. Azzal a cseppnyi keserűséggel, amit a gyermek életébe ejtünk, a szenvedések egész tengerétől mentjük meg nem egyszer későbbi életét.

— Puskát akarsz? — Itt van a fa, a kés, a szij hozzá, amivel a válladra akaszthatod — csinálj meg magad.

Ha így beszélne az apa, kedvesebb játékot szerezne gyermekének azzal a durva puskával, amit maga formált meg, bár kevés hasonlósággal az igazhoz — mint a „párisi“ bazár legszebb gyermekpuskájával. És annak a puskának meg volna a nevelő értéke is gyermeke életében.

Mennél közelebb ér a gyermek hét éves korához, annál több gonddal örködjünk játéka mellett — megismertetve vele a dolgokat a való életben való értékük szerint, nehogy egész élete egy képzel világban való bolyongás legyen.

A képzelet, amely annyi gyönyörűséget áraszt a gyermek tiszta lényére, olyan virágos kert, amely magas hegyeken fekszik s melynek mély sziklahasadék van a lábánál.

A képzelet nemcsak az alkotás művészbírodalmába visz el, ahol gyönyör és áldás az emberiségre, hanem elvezet másóvá is és pedig sokkal gyakrabban, mert ezerszerre könnyebb az útja, elvezet az álomk illúzióval festett világába.

Szegény álmodozó ember az ő csapongó képzeletével, mennyi hatalmas gondolatot álmodik át! Ám mikor össze kellene szedni miunder testi és szellemi erejét, hogy álmai formát nyerjenek az életben, megbotlik az első nehézségen s ernyedtt idegekkel hagyja abba a munkát.

Csak álmaikat folytatja s úgy érzi: az élet csalta meg, pedig ő maga csalta meg önmagát, mikor ott maradt abban a szépséges meseországban, amelyikbe gyermekjátékai ragadták s a képzelet tündérkertjében lecsukott szemekkel mindennap közelebb ér a sziklahasadékhoz . . .

A család kezdje meg hát a komoly munkára nevelést, már a gyermekjátékokkal s az iskola folytassa azt több gyámolításával a községi hatóságoknak — akkor nem lesz annyi hivatalt kereső, tengerre szálló és társadalmi reformokért hevülő szegény ember, heverő tehetségekkel ebben a szép országban, akik mind aró várnak titkon, hogy a szerencse istenasszonya elibük öntse kötevényből az élet javait.

A családon és iskolán mulik, hogy az ifjúság, mikor a maga szárnyára kap, olyannak tekintse az életet, amelyért érdemes izzó erővel is küzdeni s a melynek minden java csak akkor becses, ha ő maga munkált érte izzadva és szenvedve, hogy a gyönyörűségben is részt kaphasson.

A családnak ott kell vigyáznia a gyermek testi és lelki erőinek megszületésétől, az első gyermekjáték nyújtotta öröm pillanatától annak fejlődésére s az iskolának nem szabad úgy folytatni munkáját, hogy a gyermek csak szenvedő részese legyen az ismeretszerzés munkájának.

A gyermek kételkedjék inkább a mi tudományunk igazságában, kételkedjék még azokban is, a miken minden ember tul van, de lelke minden erejével és éberségével foglalkozzék abban a nagy szellemi túsában, a melyet a művelődés munkájának nevezünk.

A testi erő és ügyesség kifejlésztésére pedig legyen meg minden magyar iskolában a testgyakorló helyek mellett a fiuknak is a maguk kézimunka-csarnoka, a mint megvan a lányoknak az ő hivatásuk köréből való kézimunkatermük.

Az első dolog, amit fáragságos munkával megalkotott a gyermek és elme, a munka szenvedése és gyönyöre között, lesz az ifju igazi talizmánya az élet útján.

Az áll. felső leányiskola estélye.

Főnséges szép, megható álom ringatta körül azt a sokadalmat, mely az áll. felső leányiskola mult szombati estélyén találkat adott egymásnak a „Trombitás“ nagytermében.

Ritka szép, látványos jelenetekre volt előkészítve a terem utolsó zugát és betűhő előkelő közönség. Fokozott igényei és várokozásai azonban megsze tülzárnaltattak; valóságos tündéralom volt azt, melyet nevezett iskola volt és jelenlegi növendékei, csupa bájos, kedves és elragadó megjelenésű földi tündérek varázsoltak a meglepett közönség szemei elé.

Arany Jánosnak a hun és magyar nemzet eredetét megéneklő és Stojanovic Jenő által megzenésített gyönyörű mondáját, melyet tavaly 1000 fővárosi tanuló énekelte a vigadóban, a „rege a csodaszarvasról“ volt az estély bevezető s egyuttal fénypontja.

A regelő Sessler Józsa a függöny elé lépett hegedős lanttal a kezében és regélte, mondta szépen kedvesen a ritmikus verseket melyekben Hunyor és Magyar utra indulásáról van szó. Majd felgördül a függöny és élénke tárul egy ritka festői kép. Hunyor (Filipovic Vukoszava) és Magyar (Murgu Ibolyka) körülveve a bajnoktól (Cohen Róza, Wrana Hilda, Málnássy Böske Schauer Katalin) és leventéktől (Plohn Paula, Berkovic Lea, Goldberger Ilona, Schaffer Ilona, stb.) művészi

ecsetre méltó csoportban fényes korhű keleti öltözetben és fegyverzetben éneklük meg a szarvasvadászatot. A regelő folytatja elbeszélését a függöny ismételt fellebben és új helyzetben hangzik fel a gyönyörűen ritmikus solo és karének a tehér szarvasgím üldözéséről.

A harmadik képben a tündérek lakához vezet az üldözött vad a szenvedélyes vadászokat, kik melepik a megriadt tündérek csoportját, mire a függöny legördül.

Tüneményeszerű volt a harmadik kép összeállítása. A szinpad háttérében a fehér ruhás virágkoszoruzta lenge tündérek emelkedő csoportja, az előtérben a meglepett vadászcsapat, mely festői összeállítás görög-tűz világításban túlvilági látománynok tetszett.

A közönség szinte áhitattal szemlélte és hallgatta a regét és szüni nem akaró taps- és tetszésnyilvánításokkal fejezte ki kiváló meglegedését, mely képről képre csak fokozódott.

De nemcsak a művészi elrendezés és festői kiállítás hanem a szereplők mindegyike is hozzá járult a gyönyörködtetéshez. Murgu Ibolyka (Magyar) és Filipovic Vukoszava (Hunyor) kisasszonyok gyönyörű csengő hangjukkal szívhez szóló énekükkel értek el ritka hatást, úgy hogy különösen Murgu k. a. nyílt jelenetben is lelkes tapsot aratott. A többi magán-énekesek u. m. Cohen Róza, Wrana Hilda, Berkovic Lea és Goldberger Ilona kisasszonyok derakasan megállták helyüket és tiszta szép énekükkel tüntek ki. A karok (a jelenlegi növendékek) szép és összhangzatos éneke kifogástalan volt és nagyban emelte a hatást. Szóval az énekrészek, melyeket Fritzsche Ernőné tanított be, dirigált és kísért zongorán, mind olyan kitűnőek voltak, hogy azok bármely hivatásos szintársulatnak is dicséretére válnának. A korhű szép öltözékeket a szereplők magok készítették.

A zajos sikert aratott álomkép után Arany János „Toldi szerelme“ első énekének egy részletét szalta Koko Vera k. a. a felső leány iskola II. oszt. növendéke. A szerb anyanyelvű csinos leányka meglepő tiszta kiejtéssel igen szépen és hatásosan szavalt a nem könnyű verset, a miért a közönség lelkesen meg is tapsolta.

Stern Alice k. a. egy monologot adott elő ritka hatással. A kisasszony a hosszú monologot kitűnően tanulta meg, de még jobban adta elő. Nagyon híven tükröztette vissza az olyan bakfis leány érzelmait, benyomásait és viselkedését az első bál után. A közönség halála zajos tetszésnyilvánításokban nyilatkozott.

Az est befejező számaul Csiky Gergely „A nagymama“ cz. vigjátékának első felvonását adták. Szeremi grófnét Lambrecht Péterné úrnő adta a tőle megszokott jártasággal és előkelőséggel. A tapsra vágyó Mártha Gramberg Nina k. a. kedves megjelenésű és szép játékaival, helyes alakításával zajos elismerést aratott. Mint Timár Karolin Scherter Hermin k. a. adott meg helyesen feladatát igazán előkelő játékaival. Piroska szerepében kedvesen játszott Goldberger Ilona k. a., ki az ezredest megtanította kommandírozni és a papot prédikálni. Bach Elvira k. a. Seraphine szerepében egyike volt a legjobbaknak. Igen jó volt Szabó Matild k. a. mint Galambosné. Seemayer Károly (Ernő) Halma y Márius (Örkényi ezredes), May Robert (Kálmán) Rechnitzer István (Tódorka) és Stern Leó (Koszta) urak helyes és jeles játékkukkal biztosították a darab sikerét. Cohen Róza Berkovic Lea, Szodola Lujza, Markovic Zsófia, Medzihradszky Anuska, Málnássy Böske, Kapamadzsija Marijska stb. kisasszonyok mint intézeti növendékek természetes és élénk játékkukért teljes elismerést érdemelnek.

Végül még megemlítjük — a mit első sorban kellett volna tennünk — hogy az estély szép sikerének főérdeme a fáradhatatlan rendező tanteszületet, nevezetesen Fritzsche Ernőné és Reich Gáborné úrnőket valamint Szenthura Vendel urat illeti meg, kik a közönség elismerését méltán megérdemlik.

Szépen sikerült estély volt, mely ritka élvezetet nyújtott és a jótékony céloknak is tetemes anyagi eredményt hozott, és a melynek megisméltése, ha most az iskola év végén különös nehézségekkel nem jár, igen kívánatos volna.

Ha még megemlítjük, hogy a műsor után hajnalig tartó vig táncz következett, hű képét adtuk a tündér estélynek, melyhez legalább hasonlót minél többet kívánunk közönségünknek. L.—i.

Egy havi közigazgatás.

Pancsova, április 10.

Városunk közigazgatási bizottsága április havi ülését a mult szerdán, f. hó 9-én tartotta meg.

A szokásos jelentések kapcsán előterjesztett kimutatások és kisebb magántermészetű ügyek képezték a napirendet.

Melléklet a „Végvidék“ 1902. évi 16-ik számához.

Az ülést bajnai Zákó Milán főispán d. u. 4 órakor nyitotta meg. Résztvettek: Mattanovich Adolf polgármester, Tóth István kir. tanácsos pénzügyigazgató, Szabó János főjegyző árvászéki elnök, Jovanovics Sándor tanácsnok, dr. Karattur Arthur tiszti főügyész, dr. Pánczél Otto tiszti főorvos, dr. Milassin Kálmán kir. ügyész, Faragó János kir. s. tanfelügyelő, Knap Ádám kir. mérnök, Christian Antal, Jagodics Sándor, May Márk, Pavlovics Miklós, dr. Radda Ignác és dr. Scsitinszky Adolf bizottsági tagok.

A polgármesteri jelentés szerint az ügykezelés a következő mérveket öltötte: Tanács iktatoba, érkezett márczius hó folyamán 1420 ügydarab, február hóról elintézetlen 20 drb., elintézetést várt márczius hóban 1440 drb. Ebből el lett intézve 1296, a hátralék 144 drb. — A számvétség iktatoba érkezett márcziusban 441 drb., volt elintézetlen februárisról 173 összesen 614 drb. elintézetést nyert 432 ügydarab a hátralék 182 drb. — Az adóhivatalnál február hónapról 448 és a márcziusban beérkezett 416 új ügydarab várt elintézetést; elintézték 236 drb. s így a hátralék 628 drb. — A rendőrkapitánysághoz érkezett márcziusban 989 közigazgatási, 75 kihágási és 48 büntetőügy melyekből 854 közigazgatási, — 75 kihágási és 38 büntetőügy nyert elintézetést úgy hogy hátralékban van 135 közig. és 10 büntetőügydarab. — A községi bíróságnál 139 panasz tétetett, és 199 nyert elintézetést.

A polgármesteri jelentés tudomásul vétetett, azzal, hogy a városi adóhivatal és számvétség a hátralékos ügydarabokat illetőleg nyilatkozatra szólítandók fel.

Szabó János árvászéki elnök jelentése tudomásul vétetett. E szerint az árvászek munkássága a következő volt. A februárról maradt 168 hátralékos ügyhöz márcziusban érkezett 247 új darab a mi összesen 415 drb., ezekből elintézetést nyert ülésben 61, ülésen kívül 275 drb. a hátralék tehát 179 drb.

Az árvapénztárban volt márczius hó végén 16943 kor. készpénz, 25.300 kor. nyilván értékben, 541.897 kor. magánértékben és 34.464 kor. letét a kir. adóhivatalban.

Tóth István kir. tanácsos pénzügyigazgató jelenti, hogy 1901. év végén volt egyenes adóban hátralék 52214 kor, 74 fill. a f. évi I-ső negyed előírása 73347 kor. 56 fill. vagyis összesen 125662 kor. 30 fill. — Ezen összegből töröltetett 1904 kor. 91 fill. befizetés történt márczius végéig 56818 kor. 84 fill. s maradt az első negyed végével 68838 kor. 52 fill. hátralék egyenes állami adókban.

Az ez évi I-ső negyedben teljesített befizetés 2028 kor. 02 fillérel kedvezőbb a múlt év hasonló időszakánál.

Knap Ádám kir. mérnök által előterjesztett jelentés szerint az utak jókban vannak.

Utadó hátralék volt 1901. végén 13134 kor. 60 fillér az 1902. évi előírás kitesz 27584 kor. 57 fill. s így az összes tartozás 40719 kor. 20 fill. Töröltetett 32 kor. 03 fill. befizettetett a f. év három hónapjában 5328 kor. 81 fillér; a hátralék 35358 kor. 36 fillér.

Milassin Kálmán dr. kir. ügyész jelenti, hogy a pancsovai fogházban az egészségügyi állapot és a fegyelem jó volt. A fogházban volt márczius végével 71 letartoztatott és pedig 58 jogérvényesen elítélt, 8 vizsgálati fogoly és 5 felebezés alatt álló.

Faragó János kir. s. tanfelügyelő jelenti egy tanító kinevezését és egynek szabadságolását 3 hónapra, valamint hogy az áll. iparos- és kereskedő-tanónoz iskola költségének fedezésére a miniszter pótlólag 3000 korona segélyt engedélyezett.

Pánczél Otto dr. főorvos kimutatása szerint márcziusban 64 halál eset fordult elő a város területén. Meghalt 34 férfi és 30 nő. A halál oka 28 esetben tudóbaj volt.

Több utadó- és magánügyek elintézése valamint annak közlése után, hogy lesznek német szövegű váltó úrlapok, az ülés 5 órakor véget ért.

H I R E K.

— **Torontól új főispánja.** A hivatalos lap csütörtöki számában megjelent királyi kézirat felmenti gróf Bethlen Miklós Hunyadvármegyei főispánt ezen állásától és kinevezi Torontálmegye főispánjává.

— **Április 11-én** a róm. kath. templomban ünnepi nagy mise volt, melyen Zákó Milán főispán vezetése alatt az összes polgári és katonai hatóságok és testületek résztvettek. — Ugyan azon napon az összes iskolákban ünnepélyek tartottak.

Előkelő katonai vendégek. Hugetz Ernő tábornok, a 7-ik tüzérdandár parancsnokának vezetése alatt magas rangú tisztből álló bizottság érkezett csütörtökön délelőtt városunkba s itt a főről helyek előzetes kipuhatólása foglalkozott. A városi hatóság részéről Mattanovich Adolf polgármester és Jovanovics Sándor tanácsnok vett részt a hivatalos eljárásnál. A katonai bizottság szombaton délután vissza utazott Temesvárra.

— **Közgyűlés.** A város törvényhatósági bizottsága április hó 21-én rendes közgyűlést tart. A tárgysorozat előkészítésére a különböző bizottságok szorgalmasan üléseznek.

— **Eljegyzés.** Kálmár Zsigmond csurógi közs. hivatalnok eljegyezte Rosenberget Vilmos úr szerzetesre méltó és művelt lelkű sógorúját Fellner Szerena úrnővel.

— **Áthelyezés és megbízás.** Sziklay P. Gyula volt torontali jelenleg Temes megyei kir. segéd-tanfolyelöt, a közoktatási miniszter hason minőségben Udvarhely megyébe helyezte át megbízva őt az ottani kir. tanfelügyelőség önálló vezetésével. Őszintén gratulálunk a délmagyarországi tanítószágnál közszereplésben álló kiváló tanfolyelötnek rég megérdemelt kinttintetéséhez.

Felülfizetések. Az áll. felső leányiskola mult szombati szép mulatságán felülfizettek: 20 koronát: méltóságos bajnai Zákó Milán főispán, Wittlinger Béla; 10 koronát: Christian Antal, Faragó János, dr. Gyertyáuffy Jenő; 5 korona 20 fillért: Tordai György, főgymnasiumi igazgató és neje és Bauer Ferenc; 5 koronát: dr. Scsitinszky Adolf; 4 koronát: dr. Karattur Arthur, Szekeres Zoltán; 3 korona 40 fillért: Muzics Sándor; 3 koronát: Stanojevics Branislav, dr. Handler Bernát, „Talmud-Thora“ egyesület; 2 korona 40 fillért: Fa István, Wolf István, Zsidó Domokosné; 2 koronát: Pavlovics Adél, Grosz Jaques, Hertelendy Imre, dr. Adler Arthur, Jenő, Kokóné, Stern Márkus, Molnár József, Kayl Jenő, Jovanovics Milán, Lövinger Lázár; 1 korona 60 fillért: Sessler Imre, Simics Márton; 1 korona 40 fillért: Dózsa Imre, Walzer Antal; 1 korona 20 fillért: Martin Imre, Klier Károly, Vass Ernő, N. N.; 1 koronát: dr. Csütörtök-Arnold, N. N.; 60 fillért: N. N. Szenessy Christina; 40 fillért: N. N.

— **Elszámolás.** Az állami m. kir. felső leányiskola estélyéről a következő elszámolást vettük:

Bevétel:	691 kor. 40 fillér
Kiadás:	292 kor. 06 fillér

Tiszta jövedelem: 399 kor. 34 fillér mely összeget a tantestület 400 koronára egészített ki. A tiszta jövedelem fele, vagyis 200 korona a „Pancsovai Népönkényha Egyesület“ elnöknőjének, Feymann Ida úrnőnek adatott át, másik 200 koronányi fele Péterfi Sándor kir. tanácsosnak, az Eötvös alap örökös elnökének küldetett meg Budapestre.

— **Megsemmisítve.** A m. kir. közigazgatási bíróság megsemmisítette a városi vadász terület bérbeadása tárgyában meg a mult év eljain tartott árlejtést illetve a városi tanácsnak azt a határozatot, melylyel a vadászterületet a kisebb ajánlatot tevő „Pancsovai vadász társaság“ adta. Így hát új árlejtés lesz legközelebb, melyen a vadászati jog, mely 12 évre adatik bérbe, hihetőleg jóval magasabb összegért fog elkülni, hiszen urak úri passióert urason szoktak fizetni.

— **Eltűnt csizmadia.** Hopko Misa csizmadia legény Jurisics utcai lakásából április 4-én délelőtt 10 és 11 óra között munkás ruhában eltávozott és azóta nyomtalanul eltűnt. A rendőrség keresi a rejtélyesen eltűnt csizmadia legényt.

— **Lovak a Temesben.** Pénteken reggel Champiar Mátyás kocsis szent rakott a Temes rakpart alsó részének a hajóállomás felőli végén. A kocsis felügyelet nélkül hagyta egy időre a kocsi lovasult együtt. E közben érkezett be a petrovoszellői reggeli vonat, melynek a Népkanck közraktáránál előirt hosszas fityülésétki a magukra maradt lovak megijedtek és egyenesen a Temesbe rohantak a kocsival együtt. Egy malommunkás lélekjelenléte mentette meg a két lovat az elpusztulástól. Ugyanis rögtön utánuk ugrott és elvágta az istrángokat, mi által megszabadultak a félig megrakott és elmerülő kocsiól. Számos segítségére sietett munkásnak sikerült aztán meg a kocsi is kimenteni. Az izgalmas jelenetnek számos nézője akadt.

— **Új vadász egyesület.** Csütörtökön „Végvidéki vadász-egyesület“ czimen új vadász-egyesület alakult. Ideiglenes elnök dr. Radda Ignác, titkár Korsós Zoltán.

— **Gabona forgalom a Temesben.** Hogy Pancsova milyen nevezetes gabona piac mutatója a következő kimutatás, mely az 1902. évi január, február és márczius hónapokban Pancsováról a vizinton elszállított különféle gabona nemékről szól. E szerint kivittet: 173517 métermázsza tengeri, 6000 qu. buza, 738 qu. árpa, 240 qu. zab és 457 qu. búkköny.

— **Védgát átvétele.** A Temesparti vasuti állomáshoz csatlakozólag épített védgát átvétele tárgyában a helyszíni tárgyalás f. évi április hó 23-án d. e. 9 órakor tartatik meg.

— **Sikétnémák.** A miniszteri rendeletre most eszközölt összeírás szerint városunkban 18 sikétnéma van. Ezek közül van 16 pancsovai és 2 állandóan itt lakó vidéki illetőségű.

— **Elvesztett kulcsok.** Egy csomag Wertheim-szekrény kulcs elveszett. A ki megtalálja adja át a rendőrségnek.

— **Tenyészszarvasmarha- és lovasár Zsombolyán.** A torontálmegyei gazd. egyesület és a zsombolyai gazdakör 1902. évi június hó 15-én Zsombolyán díjazással egybekötött tenyész-szarvasmarha- és lovasár rendez. A vásárra elővezetheti állatjait minden torontálmegyei állattulajdonos. Díjazásban csakis földműves gazdák saját nevelésű állatai részesülnek. Egyes kiváló tenyésztők oklevelekkel fognak kitüntetni. Bejelentések a torontálmegyei gazd. egyesület titkári hivatalához intézendők. *A bejelentési határidő 1902. május 15.* Ezen határidőn túl érkező bejelentések nem vétetnek figyelembe. Bejelentési iver kaphatók a községi előjárásoknál és a torontálmegyei gazdasági egyesület titkári hivatalában. A díjazásra és vásárra bejelentett állatok már június hó 14-én d. e. 9 órára Zsombolyára a vásártérre vezetendők, hol azok egy előzetes bírálatnak vétetnek alá. A nem megfelelő állatok díjazásra és vásárra nem bocsájtattak.

— **A városok kongresszusa.** Győr város tanácsa a városok kongresszusán hozott határozat alapján a

következő fóliratot intézte a kormányhoz és a képviselőházhoz:

1. Hogy az állami intézetek, u. m. igazságügyi székhelyek, iskolák, vasuti hivatalok, állami gyárak, továbbá az állam által adott kedvezményekkel létesítendő gyárak stb. a vidéki városokban a közszükséglet és a vidéki ipari és gazdasági követelményeinek figyelembe vételével a városok külön megterhelhetése nélkül létesítsenek;

2. hogy a községi terhek viselésére a városok minden lakosa köteleztessék;

3. hogy az adózási terhek a jövedelmekre való tekintettel progresszív és igazságos alapokra fektetendők, az adómentes létminimum megállapításáék, a hazadórrendszer az egyenlő teherviselés elvei szerint megváltoztassák;

4. hogy adassék meg a városoknak azon jog, hogy kormányi jóváhagyás mellett az egyenes és közvetett adók után szabályrendeletileg meghatározott legmagassbb százalék erejéig saját autonóm hatáskörükben pótdókat vethessenek ki és új adókat hozhassanak be;

5. hogy az állam italméresi jövedékből való részesedése az 1888. évi XXXV. t. c. 69. §-a értelmében állapítsák meg;

6. hogy a városok által közczélokra fölvett vagy fölveendő kölcsönökre nézve adassék teljes adó-, bélyeg és illetékmentesség, akár bocsátanak ki a városok direkt czimleteket, akár egy kötvényt adnak a hitelezőnek;

A szintű rendezése czéljából, a színigazgatói jogosultság minősítés és anyagi biztosításhoz köttessék, számuk pedig a megélhetés viszonyához korlátoztassák.

— **A békés-bánati ev. ref. egyház új gondnoka.** A békés-bánati ev. ref. egyháznak Ráday Gedeon gróf halálával megüresedett egyházgondnoki állására dr. Hajnal István békésmegyei t. főorvost választották meg. A beküldött szavazatok felbontásával megbízott bizottság a mult héten tartotta ülését Szabó János esperes elnökle alatt. Dr. Hajnal István 70 szavazatot kapott, egy másik jelölt huszat. Az egyházmegye jegyzőjévé dr. Bokodi Zoltánt választották.

— **Ipar- és mezőgazdasági kiállítás Verseczen.** Verseczen tudvalevőleg ez év augusztus és szeptember hónapjaiban ipar- és mezőgazdasági kiállítást rendeznek. A végrehajtó-bizottság tekintettel arra, hogy a kiállításra vonatkozó összes előmunkálatok befejezést nyertek, a kiállítási épületek tervszerű kivitele iránt intézkedett. A kiállítás tartama alatt egy a szőlőkultúrát, valamint borértékesítést felőlelő borászati kongresszus fog megtartatni. A „Délmagyarors. Tanító Egyesület“ nek folyó évi augusztus hóban Verseczen tartandó gyűlése a verseczi tautestületek közreműködése mellett tanszerkiállításai lesz kapcsolatos. A házi ipar, női kézimunka és női háztartási tárgyak csoportjának rendezésére egy női bizottságot kértek föl. Végül a hazai ipar fejlesztése érdekében tervbe vették egy a temesvári kereskedelmi és iparkamara területére kiterjedő ipartestületi kongresszus megtartását. Részletes projektust és bejelentési iver mindenki kaphat a kiállítás végrehajtó bizottságtól. — A bejelentés határideje folyó évi márczius hó végéig meghosszabbított.

— **A táviratok kézbesítése.** A táviratok pontos kézbesítését nagyon megnehezíti, hogy a közönség a távirat átvételét igazoló elismervényre csak vajmi ritkán írja föl, hogy mikor, mely órában kapta meg a táviratot. A posta és táviró igazgatósága kéri a közönséget, hogy első sorban a saját érdekében mindig pontosan írja föl az elismervényre a kézbesítés idejének óráját és percét.

— **A népiskolák pénzkezelése.** A vallás és közoktatástügyi miniszter arról értesítette a belügyminiszteriumot, hogy több ízben fordult elő eset, hogy az állami és községi népiskolák pénzkezelésének megvizsgálása ügyében kiadott körrrendeletre hivatkozva, egyes szolgabírák, a helyett, hogy az iskolai pénzkezelést a helyszínen vizsgálják volna meg, az illető népiskolák gondnoksági elnökét ilyen czébből a szolgabírói székhelybe idézték be. Minthogy az ilyen eljárás ellankezik a helyes ellenőrzés, föleg pedig a pénztári kezelés lényegével, a belügyminiszter fölhívta a törvényhatóságok első tisztviselőit, hogy figyelmeztesse a járási főszolgabírákat, hogy a vagyon és pénzkezelés megvizsgálását mindig a helyszínen teljesítse, de sohasem a községgel előre közölt időben.

— **Állást nyerne.** Az Országos Pályázati Közlöny útján, mely az országban betöltendő összes állásokat közli, állást nyerne: ipari és kereskedelmi, mező és erdőgazdasági és műszaki tisztviselő, községi jegyző és jegyzőirok, nőtisztviselő, kereskedelmi alkalmazottak és gyakoronok. Előfizetési ára 1/4 évre 4 kor. Mutatványszámokat 30 fillér beküldése ellenében küld a kiadóhivatal Budapest Rökk Szilárd-utca 27. Álláskeresési beigtatásnál minden szőrt 2 fillér, vastagabb betűvel 4 fillér, nyilttérben pedig minden szőrt 6 fillér fizetendő, mely hirdetések legkésőbb csütörtökön fogad el a kiadóhivatal.

— **A gőzgépközlelők és gőzkazánfutók vizsgálata** a Temesvárott szervezett bizottság által 1902. évi április hó 21-én reggel 8 órakor kezdve a m. kir. államvasutak műhely épületében fog megtartatni. A vonatkozó szabályszerűen bélyegzett s felszerelt kérvények a m. kir. iparfelügyelőhöz Temesvár (Józsefváros Hunyady út 17. sz.) czimezve, legkésőbb a megelőző napon nyujtandók be.

— **„Ermelleki első szőlőoltványtelep“** Nagy Gábor (Nagy Kágya) hirdetését a t. cz. olvasóközönség szives figyelmébe ajánljuk.

— **Kitüntetéssel vizsgázott főiskolai hallgatók neveinek közlése.** Abból a célból, hogy a főiskolai tanuló ifjúság minél nagyobb buzgóság és szorgalom kifejtésére ösztönöztessek s hogy a valóban tehetséges és szorgalmas tanulók munkájuk jól megérdemelt jutalmát elnyerjék, az életben biztos és képességeiknek megfelelő megélhetési módhoz és munkakörhöz jussanak, — a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter elrendelte, hogy mindazok nevei, akik egy tanév folyamán valamely hazai egyetem-n, műegyetemen vagy jogakadémián kitüntetéssel, illetőleg dicsőréttel elfogadott alapvizsgálatot, tanfolyam befejező vizsgát, államvizsgálatot, képesítő vizsgát vagy tudori szigorlatot tettek, a miniszterium hivatalos közlönyében az illető tanévet követő szeptember 1-én megjelenő számában évenként külön rovatban közzététessenek.

Versenyárgyalási hirdetmény. A m. kir. honvédelmi miniszter úr Ó Nagyméltósága folyó évi márczius hó 10-én kelt 15328/XVIII. sz. rendeletével a honvéd kincstár tulajdonát képező pótraktári épületben (Banda iskolában) foganatosítandó átalakítási munkálatokra, valamint az ezen épületek hozzáépítendő kezelő helyiség és iroda céljára szolgáló épület létesítésére pályázat kiírását rendelvén el, ezen munkák kivételének biztosítása céljából alulírott parancsnokságnál f. évi április hó 17-én d. e. 9 órakor nyilvános versenyárgyalás fog tartatni. Feltételül kötetik ki, hogy: 1) vállalat nyertes a munkálatokért két évi jótállást köteles vállalni; 2) ennek leteltéig a szerződés szerű összeg 10% a biztosítékként letétbe helyezendő; 3) a szomszéd telken az építés folytán vállalkozó az általa, vagy megbízottjai által esetleg okozott károkért feltétlen kártérítésre köteles; 4) az összes munkálatoknak a munka átadása napjától számított egy hónap alatt be kell fejezve lenni. Vállalkozók telhivatnak, hogy a 3183 kor. 79 fillerre előírt költségvetés szerű összeg után számított 5% bánatpénzzel, mely vállalat nyertes által a szerződés szerű összeg 10%-ig azonnal kiegészítendő lesz és 1 koronás bélyeggel ellátott zárt ajánlataikat legkésőbb a kitűzött nap délelőtt 1/9 óráig alulírott parancsnoksághoz nyujtsák be, hol azok bizottságilag nyilvánosan fognak felbontatni és tárgyalatni. A költségvetés és terv a honvéd zlj. kztiszti irodájában (király-utca 114. szám) megtekinthető és ugyanott bővebb felvilágosítás is nyerhető.

Tavaszi menetrend. A dunagőzhajózási társaság tavaszi menetrendjét már kibocsátotta. Ez a menetrend a Pancsova—Zimony és Belgrád között közlekedő helyi hajóra nézve márcziustól szeptemberig érvényes. Pancsováról Zimonyba indul 3³/₄ és 8¹/₂ órakor reggel és 2¹/₂ órakor délután. Zimonyból indul Pancsovára: 6 és 11¹/₂ órakor reggel és 7 órakor este.

Közgazdaság.

Termeljünk borsót.

A zöldség conservék ez ideig kizárólag külföldről kerültek hozzánk s ezen árukért jelentékeny összeggel adozunk a külföldnek. Legújában azonban hazánkban is Kecskeméten létesült egy zöldség conserv gyár és így hazafiúi kötelességet teljesítünk, a midőn conserv szükségleteinket ezen gyárból szerezzük be, direct vagy indirect módon. Ezáltal nemcsak a hazai ipar fellendítésére teszszük meg azt a mit

megtenni kötelességünk de közvetve mezőgazdaságunk jövedelmezőségét is fokozzuk, mert ezen gyár teljesen hazzai nyersterményeket dolgoztat fel és pedig olyan nyers terményeket, melyeknek termése kétségen kívül leginkább hasznot hajtók. A többi között igen nagy mennyiségű borsót igényel ez a gyár, a melynek termelésére a következőket mondjuk el.

A borsónak inkább száraz, mint nedves talaj kell, de honokos és agyagos talajon is jól megterem, ha az elegendő termőerőben van és kellőleg meg lett művelve. A művelés őszi mély szántásból és tavaszi gruberezésből áll. A vetés ideje márcz. és április. A késői fagy ártalmas voltára való tekintettel túlkorán nem jó ültetni. Ültetése sorban történik 5—6 cm-es lyukakban a melyek mindenikében 4—6 szem mag helyezendő el. A lyukak sorban sorhuzó után készítendők a mely sorok egymástól felváltva 25—35 cm.-re legyenek. A lyukak egymástól távolra pedig legyen a sorban 30 cm. A mag mennyisége annak jóságától függ. A conservgyár termelőit maga látja el vetőmaggal; egy hold földre körülbelül 30 kgrm. vetőmaggal szükségeltetik. Nem szabad ugyanis nagyon sűrűn vetni, különben a hüvelyképződés hiányos lesz.

Az első kapálás akkor eszközözendő, mikor a növények 10 cm. magasságot érnek el. Ez alkalommal a növényeket olyan módon kell földdel körülvenni, miként az a kukoricánál történik. Egy két héttel később a növények kikarózkodók 1—1.5 méter magas ágas karókkal vagy rőzsékkal.

Ha a talaj sósavány, ajánlatos az ültetésekor kevés műtrágyát a lyukakba tenni. Istállótrágya használatát nem lehet ajánlani, frissen trágyázott földbe pedig nem is szabad vetni. Kísérletek bizonyítják, hogy a borsótermés legnagyobb lesz abban az esetben, ha egy katasztrális holdra 320 kgr. szuper-

foszfát és 110 kgr. klórkálium vagy e helyett kén-savas káli adatik. Legnagyobb ellensége a borsónak a gyom, különösen kezdetben, miért is gyomlálására és tisztán tartására igen nagy gond fordítandó.

A borsónak ugyanazon talajra csak mindenik 3-ik 4-ik évben szabad kerülni. Erre igen nagy gondot kell fordítanunk, mert a sikernek egyik legfontosabb tényezője éppen a hely változtatás. A borsó magas termésátlagával és magas piaci árával igen jövedelmező, miért is melegen ajánljuk gazdatársainknak, tegyenek ez irányban kísérleteket.

Hirdetések.

1468. sz.

1902.

HIRDETMÉNY.

Az 1883. évi XLIV t.-cz. 16. §-a értelmében ezennel közli a hivatottak, hogy az 1902. évi tőkekamatadó listástrom a városi adóhivatalnál 1902. évi április hó 13-tól 21-ig közszemlére felelteszik és az hivatalos órák alatt az érdekeltek által betekintheők.

Figyelmeztetnek az érdekeltek, hogy a kirótt adó elleni felelbezzések és pedig:

a) azok részéről a kik ezen adónemmel már a múlt évben megadóztatva voltak a hirdetmény közzétételétől számított

b) azok részéről kik első ízben vannak megadóztatva az adónak az adókönyvecskébe történt bejegyzésétől számított 15 nap alatt a nagybecsereki m. kir. pénzügyigazgatóságához beadhatók.

Városi adóhivatal

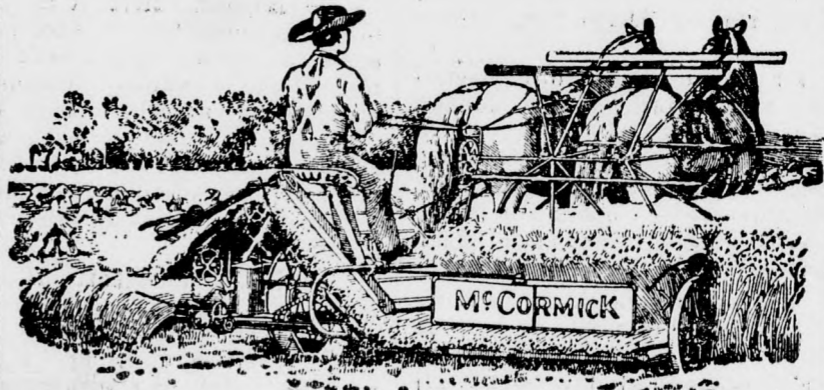
Pancsován, 1902. évi április hó 12-én.

Bogoszávlyevics,
vár. tanácsnok.

Mc Cormick Harvesting Machine-Company.

(Chicago-i aratógépgyár.)

GRAND PRIX.

P A R I S 1900-ban.

Kéveköti aratógép,
Fűkaszalógép,
Köszőrükészülék,

„Daisy” marokkázó aratógép,
Szénagyűjtő gereblye és
Kéveköti fonál,

gyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s árainkat nem kérdezte. Oleo tartalék részek oriasí raktára. Tessék mintakönyvet kérni!

WILLIAM J. STILLMAN
igazgató.

Évi termelés
362,000 gép

BUDAPEST,
V. ker., Váci-ut 30. sz.

WITTIGSCHLAGER KÁROLY

KÖNYVNYOMDÁJA

Budapest 1885. ezüst érem.

Telefon szám 49.

Temesvár 1891. ezüst érem.

Pancsován, Gromon-utczában, 2. szám alatt, saját házában.

Készit mindennemű

könyvnyomdai munkákat,

u. m.: szín- és műnyomást, műveket és brochureokat az országban divó minden nyelven, ügyvédi és hivatali táblázatokat, számlákat, szállítóleveleket, körözvényeket, árjegyzékeket, eljegyzési és esketési kártyákat, meghívókat, hirdetések, gabonavásárlási szelvényeket, látogató, czim és ajánlási-jegyeket, czimmal és czéggel ellátott levélpapírokat és kenderboritékokat stb. stb.

elegáns, tiszta és legszebb kivitelben,

a lehető legolcsóbb árakon

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t.-cz. 101. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a pancsovai kir. törvényszék 1902. évi 17840. számú végzése következtében a nbeckereké m. kir. pénzügyigazgatóság által képviselt m. k. államkincstár javára Halász Kálmán ellen 40 kor. s jár. erejéig 1901. évi október hó 26. és 1902. január 9-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1180 kor. becsült butorok, czibalom és egyebekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a pancsovai kir. járásbíró V. 1101/5/1901. sz. végzése folytán 34 kor. 20 fill. hátralék tökéltetéséig, eddig hátralos 5 korona 80 fillérben bírónilag már megállapított és 7 kor. 20 fill. árverés kifizetési költségei erejéig Pancsován a nagy-piaczón leendő eszközésére 1902. évi április hó 19. napjának d. e. 10 órája határidőül kitézetik azzal, hogy ezen napon alap és felülfoglaltatott követeléseire erejéig vis - a mennyiben kielégítési jogot nyertek volna megtartatni fog és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az 1881. évi LX. t.-cz 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Pancsován, 1902. évi márcz. hó 28. napján.

Bossán,

kir. bírósági végrehajtó.

1-1

1503 sz.
1902. tkv.

Végzés, árverési hirdetmény és feltételek.

A pancsovai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán Rusz Károly pancsovai lakos javára 40 kor. 70 fill. tőke ennek 1900 évi május hó 15 től járó 6% kamatai 274 kor. eddigi és 16 kor. jelenlegi és még felmerülő költés kielégítése végett az 1881. t.-cz. 144. §-a alapján s 146. §-a értelmében Csozics Drága és Csozics Tána czrepajai lakosok ellen a Czrepaja községben 1-ékvő és a czrepajai 1245. sz. tkvben foglalt: 1) 2 dülő 208 hrsz. a 1 hold I. oszt. szántóra 633 kor. 2) 11 hrsz. 506 -ól II. oszt. szántóra 198 korona becsárban az árverést elrendeli s azt valamint a megállapított feltételeket ezennel közhírré teszi.

A nyilvános árverés Czrepaja községében 1902. évi április hó 30. napjának d. e. 9 órakor fog megtartatni a következő úgy a tkvi hivatalban mint a Czrepaja községben kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.
2. Ezen árverésen a fenti ingatlan a kikiáltási áron alul is el fog adatni.
3. Az árverési szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 63 kor. 30 fill. és 19 kor. 80 fill. készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezeihez letenni.

Pancsován, 1902. évi január hó 24-én.

Penyigey,

kir. törv. albiró.

1-1

2088. szám.
1902. t. k.

Árverési hirdetmény és feltételek.

Az alibunári kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán Schwarz József és tsa budapesti cég javára 809 korona 32 fill. tőke, ennek és pedig 554 kor. 08 fill. után 1900. aug. 1-től 315 kor. 24 fill. után pedig 1900. évi novemb. hó 12-től járó 6% kamat 65 korona 10 fill. eddigi 28 kor. 30 fillér jelenlegi és még felmerülő költés kielégítése végett az 1881. évi 60. t.-cz. 144 §-a alapján s 146. §-a értelmében Malicza Milán, Mihály és Hia dobricai lakos ellen a dobricai 2007. sz. tkvben foglalt: 1) 62. hrsz. 3⁵⁰⁷ hold I. oszt. kaszállónak Malicza Iliát illetve 2/3 része 259 kor., 2) 62. hrsz. 2 hold II. oszt. szántónak Malicza Iliát illetve 1/3 része 148 kor., 3) 62. hrsz. 2 hold I. oszt. szántónak Malicza Iliát illetve 1/3 része 148 kor., 4) 62. hrsz. 2 hold II. oszt. szántó Malicza Iliát illetve 1/3 részére 148 kor. becsárban az árverést elrendeli s azt valamint a megállapított feltételeket ezennel közhírré teszi.

A nyilvános árverés Dobricza községében 1902. évi május hó 7. napján d. e. 9 órakor fog megtartatni a következő úgy a tkönyvi hivatalban mint a Dobricza községben kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

- 1) Kikiáltási ár a becsár.
  - 2) Ezen árverésen a fenti ingatlanok a kikiáltási áron alól is fog eladatni.
- Alibunáron, 1902 évi márczius 7-én.

Bartha,

kir. albiró.

1-1

Diätetikus szer!

Diätetikus szer!

Gyomorbajosoknak!

Mindazoknak, kik meghűlés, a gyomor túlterhelése, hiányos, nehezen emészthető, avagy túlforró vagy hideg ételek élvezete, továbbá rendetlen életmód által maguknak gyomorbajt, mint:

**gyomorhurut, gyomorgyöres, gyomorfájdalom
nehéz emésztést vagy elnyálkásodást**

szereznek, ezennel egy jó házi szer ajánlatik, melynek kitűnő hatásai már évek hosszu során át kipróbáltattak. Ezen szer az

Ullrich Hubert-féle növénybor.

Ezen növénybor kitűnő gyógyhatású füvekből jó borral van készítve, mely erősíti és élénkíti az emésztő szervezetet. A növénybor megszünteti az emésztési zavartokat s elősegíti az egészséges vér képződését.

A növénybornak ideje korán való használatával legtöbbször még esirájában elfojtható minden gyomorbántalom. Ezért tehát el nem mulasztandó, a növénybort idejekorán használni. Oly jelenségeket, mint: főfájás, felbőfenes, gyomorégés, felfúvadás, emelgés hányással, mely bajok krónikus (elavult) gyomor bajnál különösen hevesen jelentkeznek, nehányzori ivás után eltűnnek.

Székrekedés és annak kellemetlen következményei, mint szorulás, kolikafájdalom, szívdobogás, álmatlanság, valamint vérszorulás a májban, lépben és kapuérrendszerben (Hämorrhoidal-bántalmak) növényborral gyakran igen hamar megszüntetnek. A növénybor megszünteti az emésztéltelenséget és eltávolítja a gyomorból és belekből könnyű szék által az ártalmas anyagokat.

Száraz, sápadt arcszín, vérhiány, erőtlenség

legtöbbször a rossz emésztés, elégtelen vérvételezés és a máj beteges állapotának következményei. Ily egyének étvágyhiánnyal, ideges ellankadás és rossz kedélyhangulat mellett, fejfájással és álmatlan éjszakkal lassan elatnyulnak és sirba szállnak. A növénybor az elgyengült ételérteket új lendülettel köleszt. A növénybor fokozza az étvágyat, elősegíti az emésztést és táplálkozást, előmozdítja az anyagcsere-t, siettet a vérvételezést, csillapítja a felizgatott idegeket s új életkedvet teremt. Számos elismerés és köszönőirat bizonyítja ezt.

A növénybor kapható üvegenként 3 koronáért és 4 koronáért Pancsova városi gyógyszerárban, továbbá, Homolitz, Bresztovác, Belgrád, Zimony, Batájnica, Új-Páza, O-Páza, Glogon, Almás, Franzfeld, Réva Újfalva, Román-Petre, Károlyfalva, Alibunár, Dolova, Mramorák, Bavaniste, Temes Kubin, Szeendrő, Pozsarévác, Aleksandrovec, Palánka, Parezány, Arangelovác, Mb. Valjevo, Obrenovác, Szabac, Sasinski, Mitrovicza, Lacarak, Ruma, Ireg, India, Új-Karlóca, Slankamen, Titel, Perlasz, Farkasd, Tor.-Sziget, Ozora, Tor.-Vasárhely, Dobricza, Kevi-Szőllős, Vég-Szent-Mihály, Temes-Paulis, Jaszenova, Vraesevgrád, Fehértemplom, Palánka, Gradiste, O-Moldova, Új-Moldova, Petrovác, Svilajnac, Kragujevac, Gm. Milanovic, Reska, Loznica, Janja, Bielina, Erdevik, Cserevic, O-Futak, Karlóca, F-Kovil, Pétervárad, Újvidék, Versecz stb. gyógyszerárban, valamint Magyarország és Ausztria-Magyarország minden kisebb és nagyobb helyiségeinek gyógyszerárban.

Azonkívül a pancsovai gyógyszerár szétküld 3 és több üveg növénybort eredeti áron Ausztria-Magyarország minden részébe.

Utánzatoktól óvakodjunk.

Kérjünk határozottan Ullrich Hubert-féle növénybort

Diätetikus szer!

Diätetikus szer!

1228. szám
ex. 1902.

Hirdetmény.

Alulírott község előjáróság ezennel közhírré teszi, hogy a község mint erkölcsi testület tulajdonát képező vadászati jog f. évi július hó 1-étől kezdődőleg hat évré f. évi április hó 19-én délelőtt 10 órakor Oppova községében nyilvános árverés útján haszonbérbe fog adatni. Kikiáltási ár 103 kor. Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt bárki által betekintheésre az árverés napján nyitva fekszenek. Zárt ajánlatok az árverési időpont előtt legalább két órával a kikiáltási ár 10%-ának megfelelő bánatpénzzel együtt alólírott előjáróságnál lesznek benyújtandók.

Kelt Oppován, 1902. évi április hó 1-én.

Hamang István Jozsika Péra

h. jegyző, bíró.

1-1

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi angol Balzsamja

Egészségügyi hatóságilag megvizsgálva és jóváhagyva.

Az üvegek felszerelése kereskedelmi törvényileg bejegyzett mintavédelem alatt áll.

Ezen Balzsam belsőleg és külsőleg gyógyít. És pedig: 1.) Mint eddig elérhetetlen hatású gyógyszer a tüdő és a mell minden betegségénél; enyhíti a hurutot, és megszünteti a kivetést, csillapítja a fájdalmat okozó köhögést és meggyógyítja még a régebb keletű ilyfajta bajokat is. 2.) Hatá a kitűnő torokgyógyulási, rekedtség- és minden torokbetegség- stb. 3.) Minden lázat alaposan elhajt. 4.) Megelőp gyorsan gyógyít gyomorgyöresüket, kolikát és gyomorszakgatást. 5.) Enyhíthetős hashajtó és vértisztító szer, tisztítja a veséket, megszünteti a hypocondriát és melancholiát, erősíti az étvágyat és az emésztést. 6.) Kitűnően szolgál fogfájásnál, od az fogak, szájröghadás és minden fog- és szájbetegség-nél, megszünteti a felfúvást, a száj és gyomorból eredő rossz szagot. 7.) Külsőleg használva mint esodólatos gyógyszer szolgál minden sebnél, hőpörkenés, szemölcs, égési sebek, elfagyott tagok, ruh. var és kiütések-él, megszünti a fájást, zugist, szakgatást, közsényt, füllajtást stb. Ügyeljünk mindenkor szorgosan a zöld apácza-védjegyre, a mint az itt ábrázolva van. Hamisításoktól legjobban óvakodhatunk, ha egyenesen a gyárból hozatunk eredeti, behajlított kartonba helyezett 12 kis vagy 6 duplaüveget 4 koronáért, Bosznia és Herzegovinába 4 korona 60 fillérért bérmentesen szállítva Ausztria Magyarország bármely postáállomására. Kevesebb mennyiség nem küldetik. A küldés csak az összeg előre utalványozása vagy részletés teljesítése esetén eszközölhetik.

Miért szenved ön? mikor biztos gyógyulásra nyújt kilátást ezen szer bármilyen sebnél, legyen az bármily régi s csaknem mindig elkefélhetők a fájdalmas és veszedelmes mütetek sőt amputációk is, ha

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi százlevelű rózsa (centifolia) kenőcsét

használjuk, mely rendkívül szívóerővel bír, s a sebek gyógyításában és a fájdalom csillapításában eddig utóérhetetlenül. A valódi százlevelű rózsa (centifolia) kenőcs használható: gyermekágyasoknál jelenkező megfázásnál, a tejfolyás elrekedésénél, melkenyvedésnél, orbánczánál, mindennemű régi bajoknál, felrepedezett lábak és lábujjaknál, sebeknél, sófolyásnál, dagadt és faszáltnak, homok és sőrét, túsé stb. kiszívás által való eltávolítására, mindentéle dagadt, ki-nemű égési sebek, elfagyott tagok, betegkével fekvéstől keletkező sebek, nyakdagadatok, vérdagadatok, fülladagatok, 2 téglő ár portóval, szállítólevéllel és csomagolással együtt, 3 korona 50 fillér. Köszönőiratok eredeti példányokban nagy számban állanak közbet-kintésre. Öva minden téglően a „Schutzeng-el-Apotheke des Thierry (Adolf) LIMITED in Pregrada” cégnek kell bejegyezni.

Ezen két, gyógyhatásában felülmúlhatatlan szer nincs soha átveve a mogrombánsak, sőt ellenkezőleg, mind rélibb, annál értékesebb, és hatásosabb; nem szenvednek sem a hidegség sem a forrósg behatása alatt, emelögve bármily évszakban szétküldhetők. Ezen két szer majdnem mindig, kell mindig más, hamisított szemek, vagy ilyenfajta okosor ajánlott értékek és hatásekkül úgynevezett pótszernek használatait, - melyekért csak ezótlanu, dojúk ki a pénzt, - hanem maradjunk meg mindig ezen két, régóta bevált, ocsó és megbízható szer használatánál, melyeknek mint teljesen ártalmatlan, világszerte ismeretes szerekek, minden családnál bármely eshetőség előfordulásánál késő-védjegyet eliat, a onnét legezésierőbb direkt rendelni a következő címzessel:

An Apotheker Thierry (Adolf) LIMITED Schutzengel-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Központi raktár Budapestben Török J. gyógyszerárban, Zágrábban Mittelbach S. gyógyszerárban és Bécsben Brady C. gyógyszerárban.

52-3

Végzés árverési hirdetményi kivonat.

A pancsovai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán Csolán Alexa dolovai lakos javára 580 kor. tőke, ennek 1889. évi február hó 2-től járó 6% kamatai 59 kor. 98 fill. eddigi 24 kor. 30 fill. jelenlegi és még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881: 60. t.-cz. 144. §-a alapján s 146 §-a értelmében Okolicsán Toda bárányosi lakosok ellen a Bárányos községben és a 88. sz. tkvben foglalt: 1) 117. sz. ház 200 [ ]-ól házhely 224 kor. 2) II. d. 23. hrsz. 790 [ ]-ól III. o. szántóra 80 kor. 3) II. d. hrsz. nélküli 1000 [ ]-ól III. o. szántóra 103 kor. 4) V. d. 4 hrsz. 375 [ ]-ól kaszállóra 22 kor. becsárban az árverést elrendeli s azt valamint a megállapított feltételeket ezennel közhírré teszi.

A nyilvános árverés Bárányos községében 1902. évi június hó 9. napjának d. e. 9 órákor fog megtartani a következők úgy a tkvi hivatalban mint a Bárányos községben kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.
2. Ezen árverésen a fenti ingatlan a kikiáltási áron alul is elfog adatni.
- 3) Az árverelni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% át vagyis 22 kor. 40 fill., 8 kor., 10 kor. 30 fill. 2 kor. 20 fill. készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881: 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénz előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt u. a. kiszolgáltatni.

Pancsován 1902. évi márcz. hó 27-én.

Penyigey,
kir. t. albiró.

1-1

TROPON tápláló és erősítő szer, a legjobb és legolcsóbb fehérnyekészítmény, kapható a következő alakokban:

TROPON por-alakban, a hus legválsóbb része, tiszta fehérnye ételekhez keverve tápláló erejüket sokszorosan tokozza.

VAS-TROPON egyesíti magában a vas és vérképző és a fehérnye izomerősítő hatását. A vérszegénység, sápadtság, ideggyöngöség legjobb orvosszere.

TROPON-CACAO a legválsóbb reggeli ital, tiszte táplálóbb, mint a közönséges cacao, melynek legfinomabb fajtájával készül.

TROPON-GYERMEK-TÁPLISZT a legválsóbb és legmegbízhatóbb gyermekválszó. Egyedül igazi pótszere az anyatejnek. Nagy Tropón (fehérnye) tartalma következtében tápláló ereje nagyobb, mint minden más táplisztnál.

Kaphatók minden gyógyszerárban. 10-9

(Férfiak ingyen kapnak)

olyan új találmány orvosságot, mely az elvesztett erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz-oldalas könyvet postán; jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, akik érte irnak. Ez a legmulatraméltóbb csodaorvosság, mely megmentett ezeket, akik fiatal-kori kihágások folytán nemi bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi-orvossággal a baj otthon gyógyítható s mindazok, akik a fiatal-kori kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyengülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, ahol a megerősödés szükséges, csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt irhat a State Medical Institutnak az alant jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, akik kezelés céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen kigyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivétel nem tesz. Mindenki irhat érette bárholon magyarul, mire titoktartás mellett postafordultával egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute, 98. Elektron Building, Fort Wayne, Ind. Amerika. A levelek mindig bérmentesítendőek.

*-26

A Richter-féle
Liniment. Caps. comp.
Horgony-Pain-Expeller
egy régi kipróbált háziszere, amely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvénynél, csúznál és meghűléseknel.
Intés. Silányabb utánaatok miatt bevásárláskor óvatosságot kell mutatni és csakis eredeti üvegek dobozokháza „Horgony” védjeggyel és a „Richter” cégjegyzéssel fogadjunk el. — 50 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapesten.
Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szallitók. Rudolstadt.

Kiadótulajdonos: Feymann Gyula.

(Utánnomás tilos.)

Csalhatatlan hatású a haj ujanövesztésére.

Figyelemreméltó szer, mely a haját hosszúra növeszti, selyemlágygyá és fényessé teszi. Férfiak, nők és gyermekek, sőt kopaszfejűek is gyönyörű hajnak birtokába juthatnak.

Ingyen próbacsomag ezen csodálatraméltó szerből bárkinek bérmentve küldetik. Küldje be nevét és címét.

Edmond Emma kisasszony, Quebec, Canada.

Egy szer találtatott fel, mely gyönyörű, dús és hosszú haját növeszt. A szer tulajdonosa mindenkinek, ki nevét és lakcímét beküldi, egy ingyen próba-csomagot küld ezen szerből, úgy hogy bárki kísérletet tehet arról, mily csodálatos befolyást idéz elő ezen szer a hajnövesztés előmozdítására.

Küldje be nevét és lakcímét **Altenheim Medical Dispensary 5063. Butterfield Bldg., Cincinnati, Ohio, V. St. v. A.** (Észak-amerikai Egyesült Államok) címzéssel, a viszonylatára szükséges 10 filléres bélyeg becsatolásával, melyre azonnal elküldetik az ingyen próba-csomag. Nem létezhetik észszerű ok arra, hogy miért legyen Önnek vagy gyermekeinek ritka haja. A haját a fejnek megvédésére úgy nyáron mint télen okvetlen szükséges, mert egészséges hajnövesztés nélkül úgy gyermekek mint felnőttek meghűléseknek vannak kitéve. Az anya vagy a gyermekek betegsége elorvoslatja vagy megbénítja igen gyorsan a hajgyökérzetet s néha évekig eltart, míg a természet ezen veszteséget ismét jóvá tenni képes. Ki lenne képes ezen csodálatraméltó szer hatását kétségbe vonni, ha ezer meg ezer — oly elvitáztatlanul hitelt érdemlő egyénektől származó bizonyítvány áll rendelkezésünkre, mint a következők:

Turner tanár, a Fairmount College előnöke, (Sulphur Springs, Ky. É. Am. Egy. Áll.) a következőket mondja: „Mintán 30 évig kopasz voltam, 1895. évben megkezdtem ezen szernek használatát és már néhány hét-el a használat után fejemet sűrű, puha ujon nőtt haj borította daczára annak, hogy fejem, a kalap karimája körül gyűrűalakban megmaradt hajon kívül teljesen haj nélküli volt. Hat hét lefolyása alatt fejemen a tar felteljesen be volt fődre hajzattal. 30 évig voltam kopasz, s ha a haj olyan tar fejen mint az enyém, újra nő, úgy nem k. l. élni egy kopaszfejű egyének sem a szer használatának eredményétől.

Walker N. asszony, 18. Havin St. Grinsly, Angolország: „Egy tar fölöt, melyet fejemen már hosszú idő óta viselek, ismét igen szép, újra nőtt haj borít be.”

Edmond Emma kisasszony: „Edmond Emma kisasszony fenti arcképei mutatják, mily feltűnő különbség áll be valakinél, ha az előbb kopasz fejet ismét haj fődi be. — Edmond kisasszony teljesen kopasz volt; nemcsak a mirigy hólyagocskák voltak fején teljesen bezárva, hanem még személydőkén is, úgy hogy hajnak még csak nyoma sem látszott. Erre magának egy ingyen-próbá-csomagot hozatott a Foso hajnövesztő szerből, mely oly hajzattal jutalmazta meg, hogy az sűrűség, finomság és dús növe; tekintetében éppoly páratlan volt, mint csodálatraméltó maga az eredmény. Edmond kisasszony lakik: 24 Chateauguay-Street St. Laurent, Queb. k. Canada államban.

Azon anyák, kiknek kis leányai rövid s látszólag teljesen élettelen hajjal bírnak, ezen egyszerű szer csodálatos hatásától különösen el lesznek ragadtva. Míg ezen készítmény célja főképen az, hogy idősebb egyéneknél a hajkorpat, a haj kihullását s a kopaszszágot meggyógyítsa, addig az anyáknak is módjukban áll egy oly készítménnyel megismerkedniük, mely kis kedvezmények gyönyörű hajzatokat eredményez. Azért ne mulassza el az Altenheim Medical Dispensary-hoz 5063. Butterfield Building, Cincinnati, Ohio, V. St. v. A. (Észak-amerikai Egyesült Államok) címzéssel, 10 filléres viszonylatás bélyeggel ellátott levélben fordulni, melyre bérmentve kap ezen hírneves szerből egy ingyen próba-csomagot.

Ügyeljen arra, hogy a levelek Amerikába 20 filléres bérmentesítendőek. Irja ki nevét tisztán és világosan s közölje lakcímét teljesen kimerítően, hogy a kézbesítésnél tévedés áll ne fordulhasson.

Különösen arra hívjuk fel az érdeklődők figyelmét, hogy a valódi Altenheim hajnövesztő szer egyenesen tőlünk szerezhető be, miután ügynökséget sehol sem tartunk.

(Utánnomás tilos.)

LAPUNK KIADÓHIVATALA UTJÁN MEGRENDELHETŐ CSEKÉLY RÉSZLETTFIZETÉS MELLETT.

Franklin Társulat kiadása

MAGYAR REMEKIRŐK

A magyar irodalom főbb művei.

Csakis a Franklin-féle **MAGYAR REMEKIRŐK** gyűjteményében található a magyar klasszikusok összességét, mivel Arany János, Arany László, Bajza József, Czuczor Gergely, Garai János, Kemény Zsigmond, Szigligeti Ede, Tompa Mihály, Vörösmarty Mihály, Vajda János műveinek kiadási joga a Franklin Társulat kizárólagos tulajdonát képezi és azokat más kiadó ki nem nyomhatja.

Minden remekíró munkáit egy kiváló magyar író látja el bevezető méltatással és életrajzzal.

A magyar nemzeti irodalom kincsesházát képezi a Magyar Remekírók 55 kötete, melyben benn van az összes magyar klasszikusok minden maradandó alkotása. — A magyar klasszikusoknak ez első és egyetlen együttes kiadásának ára 55 kötetben, diszes vászonkötésben 220 korona.

Ezeket kivül benn lesznek a **MAGYAR REMEKIRŐK** könyvtárában: Balassa Bálint, Berzsenyi Dániel, Csiky Gergely, Csokonai Vitéz Mihály, Deák Ferencz, Eötvös József br. Fazekas Mihály, Gyöngyössi István, Gvadányi József, Kármán József, Kazinczy F., Kisfaludy Károly, Kisfaludy Sándor, Kölcsey Ferencz, K. ssuth Lajos, Madách Imre, Mikes Kelemen, Pázmány Péter, Petőfi Sándor, Reviczky Gyula, Széchenyi István gr.; Teleki László gr.; Zrínyi Miklós, Népies Lyra, Népballadák, Kuruczöltészet

KEDVEZMÉNY A MAGYAR REMEKIRŐK MEGRENDELŐINEK.

A Magyar Remekírók első 5 kötete (I. sor.) már megjelent; félvekenként jelenik meg egy-egy ötkötetes sorozat.

A Magyar Remekírók 3 koronás (Shakspeare színműveivel együtt 4 koronás) havi részletfizetés mellett rendelhetők meg e Rendelő-lap utján, mely kivágandó és megfelelően kitöltve beküldendő a **MAGYAR REMEKIRŐK** kiadóhivatalához.

Shakspeare összes színműveinek új 6 kötetes kiadását, melynek bolti ára a Magyar Remekírók-éval azonos díszes kötésben, 30 korona, a Magyar Remekírók megrendelői 20 koronáért kapják. Ez az egyedül teljes magyar Shakspeare, Petőfi, Arany, Vörösmarty stb. fordításában s mint ilyen, méltó kiegészítője a Magyar Remekírók-nak.

RENDELŐ-LAP.

A MAGYAR REMEKIRŐK kiadóhivatala utján ezenel megrendelem a **Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvény-társ.-tól Budapest VIII. Utját 18.**

- a) A „Magyar Remekírók” 55 kötetben 220 kor.-ért, fizetendő sorozatunk 20 korona utánvétellel.
- b) A „Magyar Remekírók” és Shakspeare műveit 240 koronáért, fizetendő sorozatunk 20 kor. utánvétellel.
- c) A „Magyar Remekírók” és Shakspeare műveit 240 koronáért, fizetendő 4 koronás havi részletekben.
- d) A „Magyar Remekírók” Shakspeare nélkül 220 koronáért, fizetendő 3 koronás havi részletekben.

A gyűjtemény első sorozata megjelent, félvekenként jelenik meg egy-egy 5 kötetes sorozat. A részletek az első szállítástól kezdődően minden hó 1-én **Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvény-társaság pénztáránál Budapesten** fizetendők mindaddig, míg a mű teljes vételára kiegyenlítetté ninc. A részletek be nem tartása esetén a folytatásos kötetek a Társaságunk jogában áll, a portóköltség hozzászámítása mellett, postai megbízással beszedni. A részletek elmulasztása esetében a részletfizetési kedvezmény megszűnik és az egész mű vételára esedékessé válik. A vételár első részlete az első szállításkor utánvétellel k.

Lakhely és kelet:

Név és állás:

Olvasható aláírást kérünk.

Nyom. Wittigshlager C.-nál Pancsován